کتابی نفیس و عالمی یگانه

این را که چگونه پس از قرن‌ها منازعه میان علمای شیعه و اهل عرفان صلح افتاد تا بدان جای که در سه چهار قرن اخیر این علمای شیعه بودند که عرفان اسلامی را حفظ کرده و آن را به نسل‌های بعد منتقل نمودند، باید نتیجه نظر ابن عربی در باب مساله ولایت دانست، گرچه مساله ولایت طی قرون همواره مورد بحث تصوف و صوفیه بوده، ولی ابن عربی این نظریه را هرچه بیشتر به مبانی مورد قبول شیعه نزدیک ساخت، و حتی بعد کسانی نیز مدعی تشیع او شدند

■ علی دهباشی

شرح فصوص الحکم
محمد داود قیصری رومی
به کوشش استاد سید جلال الدین آشتیانی
چاپ اول ۱۳۷۵ - ۱۳۲۵ صفحه
شرکت انتشارات علمی و فرهنگی

محی الدین ابن عربی که نام وی با «وحدت وجود» عجین شده، بزرگترین عارف مسلمان محسوب می‌شود که تاثیر فراوان بر عرفان گذاشته است. وی دانشمندی پرکار بود که در برخی منابع، آثار وی را بیش از پانصد رساله و کتاب دانسته‌اند، که تنها یکی از آنها یعنی تفسیر کبیر او چندین مجلد بزرگ می‌باشد. در بین آثار فراوان کوتاه و بلند وی، «فصوص الحکم» را باید مهمترین دانست چه این کتاب به صورت فشرده حاوی نظریات وی می‌باشد که در سایر کتب او به صورت پراکنده ابراز شده است. ابن عربی خود مدعی است که این کتاب را در خواب، حضرت رسول به وی ابلاغ نموده است. گرچه در ادعای فوق جای تردید فراوان است، لیکن بدون شک این کتاب از مهمترین آثار در عرفان اسلامی است که مورد توجه بسیار طلاب علم قرار گرفته و بسیاری از دانشمندان بر آن شروح و یا تعلیقاتی نوشته‌اند، که از بین آنها برخی همچون شرح مویدالدین جندی، شرح جامی، شرح سید حیدر آملی و به ویژه شرح داود قیصری دارای شهرت بیشتری می‌باشد.

محمد داود قیصری از شاگردان ملاعبدالرزاق کاشانی صاحب شرح بر «منازل السائرین» خواجه عبدالله انصاری است. وی در قرن هشتم هجری می‌زیست و وفات وی را در سال ۷۵۱ قمری ضبط نموده‌اند. قیصری صاحب برخی رسالات درباره دقایق عرفانی می‌باشد لیکن آنچه نام وی را در عالم اسلامی شهره ساخته شرحی است که وی بر «فصوص الحکم» ابن عربی نگاشته و در آن مشکلات و غوامض این کتاب بسیار فشرده را توضیح گفته است. این شرح از زمان نگارش مورد توجه اهل فن قرار داشته و قرون متمادی کتاب درسی طالبان عرفان در حوزه‌های درسی بوده است. در این اثر محقق قیصری تنها به شرح متن کتاب اکتفا ننموده، بلکه در مقدمه‌ای که در ۱۲ فصل بر این کتاب نگاشته یک دوره اصول عرفان را با دقت بسیار و به طور موجز به تحریر در آورده است. شهرت این مقدمه از اصل کتاب به هیچ وجه کمتر نمی‌باشد.

با وجود تمامی شهرت و اهمیت، تا کنون تنها چاپ کتاب در ایران، چاپی سنگی بوده که به سال ۱۲۹۰ قمری در تهران انجام شده است. این چاپ اگرچه چاپی دقیق بوده و اشتباه کمتر در آن راه یافته بود، لیکن نسخ آن نایاب و گران و تهیه آن برای طلاب علم مشکل می‌بود.

خوشبختانه استاد سید جلال الدین آشتیانی با مقابله دو نسخه خطی و نسخه چاپ سنگی تهران کتاب را مزین به تعلیقات فراوان و گرانبها چه از خود ایشان و چه از سایر اساتید فن تصحیح و به چاپخانه سپرده‌اند و به طالبان معارف اسلامی و به ویژه علم عرفان خدمتی دیگر نموده‌اند.

استاد نادره حکمت و عرفان اسلامی در زمانه ما آقای سید جلال الدین آشتیانی سال‌هاست که تمامی اهتمام خود را در نگارش یک دوره تاریخ فلسفه و عرفان اسلامی، به خصوص پس از صدرالمتالهین، قرار داده‌اند و در این راه بسیاری متون حکما و عرفای درگذشته را که بیم نابودی آنها می‌رفت، احیا و چاپ نموده‌اند. همچنین از سال‌ها پیش ایشان توجه خاص به «فصوص الحکم» شیخ اکبر و شروح آن از جمله شرح قیصری داشته‌اند. ایشان شرحی مفصل بر مقدمه قیصری نگاشته‌اند. (۱) همچنین شرح بی‌نظیر شارح اول فصوص موید الدین جندی را تصحیح و طبع نموده‌اند. جدا از این دو کتاب شرحی به فارسی (۲) بر فصوص الحکم نگاشته‌اند که بسیار مفصل می‌باشد و در دست چاپ می‌باشد که امیدواریم هرچه زودتر طالبان این علم شریف از آن کتاب مستطاب بهره‌مند گردند. کتاب مورد معرفی چهارمین اثری است که از ایشان درباره فصوص الحکم منتشر می‌شود.

آنچه این طبع را اعتبار فراوان داده است و مزیت آن در مقایسه با سایر چاپ‌های آن در ایران و یا سایر ممالک است، تعلیقات ارزشمندی است که ایشان بر مواضع مختلف کتاب نوشته و یا در طی سال‌ها از سایر دانشمندان جمع‌آوری و در حاشیه کتاب چاپ نموده‌اند. همان گونه که قبلاً اشاره کردیم این شرح سال‌ها کتاب درسی در حوزه‌های علمیه بوده و اساتید فن بر بسیاری مشکلات کتاب چه هنگام تدریس و یا جداگانه تعلیقاتی نوشته‌اند که طلاب را به کار می‌آید و یا آنکه شاگرد تقریر استاد را ضبط و در حاشیه کتاب نقل نموده است. از آن میان حواشی استاد بی‌نظیر عرفان در قرون اخیر آقا محمدرضا قمشه‌ای است که برخی از این تعلیقات بسیار طولانی و در حد رساله‌ای می‌باشد. این حواشی در چاپ اخیر با همت استاد آشتیانی نقل شده‌اند. بر مقدمه همچنین تعلیقه‌های مفید و سودمند دیگری از آقا شیخ غلامعلی شیرازی از شاگردان آقا محمدرضا قمشه‌ای، همچنین حواشی دیگری که با عدد ۱۲ مشخص شده و نویسنده آن مشخص نیست، نقل شده است. در پایان مقدمه و در دو فصل جداگانه تعلیقات امام خمینی و نیز سید الحکما آقا میرزا ابوالحسن جلوه آمده است. تعلیقات امام خمینی از بهترین تعلیقات بر مقدمه و شرح قیصری است. تعداد این تعلیقات بر مقدمه قیصری کمتر، ولی بر شرح فصوص بیشتر است که نسبتاً یکسان در سراسر کتاب پراکنده است. سایر تعلیقات بر شرح قیصری از آقا محمدرضا قمشه‌ای و استاد آشتیانی است. همچنین معدودی تعلیقه از جامی، ملاعبدالرزاق، آقا غلامعلی شیرازی «ق» و در یک مورد نیز از آقا شیخ مهدی امیرکلاهی است که گویا تقریر درس آقا میرزا هاشم اشکوری باشد.

دیگر مزیت چاپ اخیر مقدمه عالمانه جناب آقای آشتیانی است. این مقدمه دو بخش داشته که در بخش یکم آن مختصری در معرفی ابن عربی و خلیفه وی صدرالدین قونوی و شاگردان معروف قونوی، نیز برخی شارحان فصوص همچنین استاد بی‌نظیر عرفان در قرون اخیر آقا محمدرضا قمشه‌ای پرداخته‌اند.

آنچه در عقاید دکتر عفیفی که مورد انتقاد آقای آشتیانی قرار گرفته است نظر وی است درباره حلاج، «آنچه استاد عفیفی، رحمه‌الله، در مقدمه خود بر فصوص ذکر کرده است مستلزم اشکال است. این که گفت حلاج «حلولی» است و استناد به شعر منسوب به او کرد، اعتبار درستی ندارد، چه آن که حلاج خود تصریح کرده است به بطلان آنچه عفیفی نوشته است. حلاج به زبان شعر گفته است:

بینی و بینک انی ینازعنی
فارفع بلطفک انیی من البین

حلاج در این مقام مظهر تجلی اسمائیه است. و سالک تا به مظهریت تجلی ذاتی نرسد، از شرک خفی و شیطان نفس خلاص ندارد. او به صفت «ربوبیت» ظاهر می‌شود، نه آن که گوید الهی، من طالب حلول انیت خود در تو هستم! در اینجا فنای جهت خلقی در حق است. حلاج اگر به حلول قایل بود، قتل او بسیار آسان بود و بعد از قتل او نیز احدی در صدد تبرئه حلاج حلولی برنمی‌آمد. حلاج طالب نیل به مقام «قرب فرایض» و فنای جهت امکانی در جهت حقانی بود؛ و این نوع فنا ملازم با محوانیت سالک است. و سالک اگر استعداد «صحو بعد از محو» داشته باشد و به مقام «تمکین بعد از تلوین» برسد، نه به جمله لیس فی جبتی الاالله تفوه می‌کند، و نه در حال «صحو ثانی» و فنای مقدم بر بقا و بلوغ به مقام تمکین شطحیات از او صادر می‌شود، بلکه آن را کفر می‌شمارد».

در مقام ایراد بر اشکالات دکتر عفیفی، مولف محترم بحث مستدلی را پیش برده که طی آن دقایق ظریفی چون معانی مختلف لفظ «صورت» بحث در تنزیه و تشبیه همچنین تفاوت تفسیر و تاویل و بطون مختلف قرآن و مساله بداء را به زبانی گویا بیان نموده که برای طلاب فن مفید می‌باشد. در پایان مقدمه نیز در صفحاتی چند نظر ابن عربی را درباره شیعه و برخی احادیث کذب که مورد استناد ابن عربی بوده است، مورد ایراد قرار داده‌اند.

شرح قیصری بر فصوص الحکم با کیفیت نسبتاً خوب همراه با فهرست‌ها و اعلامی که ملزوم چنین کتابی است از سوی انتشارات علمی و فرهنگی منتشر شده و گرچه از غلط‌های چاپی بی‌بهره نیست ولی با توجه به حجم فراوان کتاب و زحمت زیادی که برای آن کشیده شده، قابل اغماض می‌باشد. انتشار این کتاب را به تمامی دوستداران عرفان اسلامی، مسوولان انتشارات علمی و فرهنگی همچنین استاد یگانه جناب آقای سید جلال الدین آشتیانی تبریک گفته، امیدواریم باز هم از خدمات بی‌نظیر ایشان به این کشور از جمله شرح مفصل ایشان بر فصوص هرچه زودتر بهره‌مند گردیم. (۳)

۱. گویا پس از چاپ این کتاب، جناب استاد آشتیانی آن را به خدمت آقا میرزا احمد آشتیانی عرضه داشته‌اند، ایشان پس از مطالعه فرموده‌اند، شما با زور فلسفه شرح مباحث عرفانی نموده‌اید. استاد آشتیانی نیز قصد تجدید نظر در متن کتاب را داشتند که بعدها به دلایلی از آن منصرف شدند.

۲. ایشان به سبب علاقه وافر به ایران و طلاب ایرانی و عشق به پیشرفت علوم در کشور گرامی، کتاب‌های خود را به فارسی می‌نگارند تا گروه بیشتری از طلاب فارسی زبان از آن بهره برگیرند.

۳. این مقاله در سال ۱۳۷۶ نوشته شده است.

مروری بر کتاب:
مدیریت پروژه طراحی و اجرای راهبردی

مدیریت پروژه
طراحی و اجرای راهبردی
نوشته: دیویدا. کله‌لند، لوئیس ر. آیرلند
ترجمه محمدتقی فرامرزی
انتشارات مازیار، تهران ۱۳۸۳

در محیط امروزی، قطعیت تغییر و تحول، بی‌سابقه است. با آن که مدیریت پروژه سابقه‌ای چندصد ساله دارد، فقط در چند سال گذشته است که مطالبی درباره فلسفه و فرآیند اعمال مدیریت بر پروژه‌ها تدریجاً در کتاب‌ها و نشریات به چاپ رسیده است. در سال‌های اخیر، علاقه به استفاده از انواع پروژه به عنوان بلوک‌هایی ساختمانی در مدیریت راهبردی شرکت‌ها روز به روز بیشتر شده است. ویرایش چهارم این کتاب، همچون ویرایش‌های پیشین، در نشان دادن راه‌های بهره‌گیری از پروژه‌ها برای مدیریت محصول خدمات و تغییر فرآیند سازمانی با هدف آماده‌سازی سازمان به منظور راه یافتن به آینده‌ای سرشار از رقابت، پیشتاز است.

امروزه مدیریت پروژه به چنان سطحی از کمال رسیده است که در زمینه‌ها و رشته‌های گوناگون به کار برده می‌شود. مدیریت پروژه، ابزار اصلی اعمال مدیریت بر تغییرات عملیاتی و راهبردی در سازمان‌های معاصر و شرکت‌های انتفاعی به شمار می‌رود. این کمال رو به رشد مدیریت پروژه، موجب تقویت استفاده از گروه‌های «غیرسنتی» پروژه در مدیریت تغییر و تحول شده است. گروه‌های آزمایش کارایی، گروه‌های مهندسی همزمان، گروه‌های مهندسی مجدد و گروه‌های تولید خود - مدیر، فقط چند نمونه از این گروه‌های غیرسنتی هستند که روز به روز بر تعداد هواداران‌شان در راهبردهای مورد استفاده مدیران امروزی افزوده می‌شود.

مدیریت پروژه رسمی، تدریجاً در اواخر دهه ۱۹۵۰-۵۹ شکل گرفت، به وجود آمد و تدریجاً به صورت یک رشته مستقل به کار خود ادامه داد. هیچ کسی نمی‌تواند مدعی اختراع مدیریت پروژه شود. مقدمات اولیه مدیریت پروژه را می‌توان در پی‌ریزی و ساخت بسیاری از آثار تاریخی معماری مثلاً در کلیساهای جامع، بزرگراه‌ها، و در سفرهای اکتشافی و پیکارهای نظامی ردیابی کرد. در سال‌های اخیر، مدیریت پروژه به ویژه در صنایع تسلیحاتی و کارهای توسعه سیستم‌ها مورد توجه واقع شده است. جای پای بسیاری از فنون مدیریت پروژه را می‌توان برای اولین بار در مدیریت اجرایی طرح‌های بزرگی چون پروژه مانهاتان، برنامه زیردریایی پولاریس، پروژه‌های موردی و بزرگ ساختمانی، یا بهره‌گیری از گروه‌های ویژه نیروهای زمینی و دریایی مشاهده کرد.

ظهور انجمن‌های تخصصی به رشد و گسترش دانش‌ها و مهارت‌های مرتبط با مدیریت پروژه تحرک تازه‌ای بخشیده و به آن یاری رسانده است. در حال حاضر تعداد این گونه انجمن‌های تخصصی رو به افزایش است، که انستیتوی مدیریت پروژه ( ) از این لحاظ پیشگام است. رشد انستیتوی مدیریت پروژه در سال‌های اخیر، به شکل‌های گوناگون بازتابی از علاقه روزافزون به بهره‌گیری از مدیریت پروژه در عرصه‌های گوناگون فعالیت است. تعداد اعضای انستیتوی مدیریت پروژه، که از میان انواع گوناگون صنایع و سازمان‌ها برگزیده شده‌اند، به بیش از ۹۰۰۰۰ می‌رسد.

امروزه بیشتر کتاب‌ها و مقالات مربوط به مدیریت پروژه، این موضوع را چنان بررسی می‌کنند که گویی با موضوعی تقریباً جداگانه در رشته مدیریت سازمان‌ها سروکار دارند. در این کتاب‌ها و مقالات کمتر دیده می‌شود که مدیریت پروژه در جای دقیق خود در مدیریت راهبردی سازمان‌ها قرار گرفته باشد. کتاب حاضر، می‌کوشد دقیقاً همین کمبود را برطرف سازد. در جریان بررسی چگونگی مواجهه سازمان‌های معاصر با اصل تغییر و تحول، این اعتقاد در ما ریشه گرفت که با وجود انبوه کتاب‌ها و نشریات موجود در خصوص مدیریت پروژه، هنوز هم نوعی کمبود جدی در زمینه کتاب‌ها و نشریات نظری و عملی وجود دارد که بتواند مدیریت پروژه را در متن طراحی و اجرای راهبردهای سازمانی قرار دهد.

نگارندگان، همچنین دریافتند که بسیاری از رهبران و مدیران، به ویژه در سطوح عالی و ارشد، مایلند مدیریت پروژه را همچون «موردی خاص» از مدیریت یعنی موضوعی جزیی و خارج از مسیر مورد انتظار یا مناسب مدیریت سازمان تلقی کنند. این مدیران در اغلب موارد نمی‌توانند نقش راهبردی پروژه‌ها در مدیریت سازمان‌های خود را درک کنند. درست تا چند دهه پیش، بسیاری از مدیران به جای آن که مدیریت پروژه را یکسره به عنوان شیوه‌ای برای تقویت کارایی سازمان خود بپذیرند سعی می‌کردند آن را به نوعی در کار خود تحمل کنند. همین باعث می‌شد که مدیران پروژه، مدیران تخصصی و کارشناسان پروژه، خود را گرفتار ایفای نقش‌هایی گنگ در پشتیبانی از ابتکارات پروژه‌ای تلقی کنند. لیکن به محض آن که مدیران سطوح بالا و مدیران ارشد، مدیریت پروژه را چنان که هست - فلسفه و فرآیندی برای مدیریت تغییر و تحول - به رسمیت شناختند، استفاده از مدیریت پروژه را در شرکت و سازمان خود پذیرا شدند.

در این ویرایش چهارم مدیریت پروژه: طراحی و اجرای راهبردی، توجه کافی به روز آمد ساختن مطالب و محتوای تک‌تک فصل‌ها مبذول شده است. مطالب جدیدی بر کل کتاب افزوده شده است که به عنوان جزیی از مجموعه مدارک روزافزون در پشتیبانی از مدیریت پروژه مورد استفاده قرار می‌گیرند مانند ارزش مکتسب، مرحله مدیریت پروژه گروه‌های غیرسنتی، مشارکت در پروژه برون‌سپاری یا واگذاری کارهای مدیریت پروژه به پیمانکاران مستقل و خارج از شرکت. در پاره‌ای موارد، توضیح و تشریح کافی درباره نشریات و کتاب‌های روزافزون مرتبط با مدیریت پروژه داده شده است. در برخی موارد نیز فقط به یک زمینه خاص اشاره شده است و به دنبال آن راهنمایی لازم برای پیدا کردن منابع کارشناسی مربوط به آن زمینه به عمل آمده است. تشریح تفصیلی تمام زمینه‌های جدید تفکر مرتبط با موضوع مدیریت پروژه، موجب طولانی‌تر شدن کتاب و بزرگ شدن حجم آن خواهد گردید.

جدیدترین مثال‌های مربوط به کاربرد مدیریت پروژه در زمینه‌های گوناگون بر کتاب افزوده شده است. مطالب انتهای هر فصل با افزودن چکیده‌های مفصل، منابع اضافی برای اطلاعات پرسش‌هایی برای بحث و بررسی، پرسش‌هایی در زمینه خودآزمایی، اصول مدیریت پروژه، یک موقعیت خاص مدیریت پروژه و یک تکلیف برای دانشجو/خواننده نیز با هدف انجام تحقیقات بیشتر در زمینه‌های مدیریت پروژه، تقویت و تکمیل شده است. هدف از مطالب انتهای هر فصل، پشتیبانی از به کارگیری متن آنها در برنامه‌های دوره لیسانس (کارشناسی) و فوق‌لیسانس (کاشناسی ارشد) و در دوره‌های کوتاه آموزشی است این کتاب برای دست‌اندرکاران متخصص نیز که بخواهند بر دامنه دانش‌ها و مهارت‌های خویش در کاربرد مدیریت پروژه بیفزایند، منبعی ارزشمند به شمار می‌رود. مدیران سطوح بالا و مدیران ارشد به انبوهی از اطلاعات در این کتاب دست خواهند یافت که می‌توانند از آن به عنوان ابزاری برای تقویت ابتکارات پروژه‌ای خویش در اعمال مدیریت بر کل شرکت استفاده کنند. به اعتقاد ما، این کتاب هم «محقق پسند» است و هم «کاربر پسند».

نیاز مطالعه را در زندگی تان ایجاد کنید

چگونه باید علاقه‌مندی به مطالعه را در بین افراد گسترش دهیم، در این خصوص توجه به نکات زیر ممکن است سودمند واقع شود. مطالعه کردن جزو اموری است که انگیزه می‌خواهد و شما باید با تعیین هدف مطالعاتی این انگیزه را به وجود آورید. ابتدا به موضوعات که علاقه‌مندید فکر کنید، این موضوعاتی می‌تواند بسیار متنوع باشد نظیر سلامت جسمی و روانی، اقتصاد تاریخ، فرهنگ کشورها، دین، ادبیات، راز موفقیت ملل حقوق و قوانین، زبان‌های مختلف، علوم پایه اطلاعات عمومی، سرگذشت بزرگان، آشنایی با زندگی جمعی، اوقات فراغت، هنر، روابط در خانواده، تربیت فرزندان، دوست‌یابی، امور شغلی و بسیاری موضوعات دیگر.

بهتر است به دانش‌آموزان گفته شود لحظاتی را در تنهایی سپری کنند و از خود سوال کنند، در چه زمینه‌ای علاقه‌مند هستند اطلاعات عمیق و فراوان کسب کنند؟

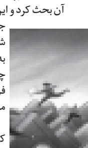

بعضی از افراد دوست دارند در زمینه تاریخ و سرگذشتی خواندنی مطالعه کنند، عده‌ای دیگر علاقه‌مندند در زمینه تندرستی اطلاعات کسب کنند و بعضی در مورد حرفه و شغل خود می‌خواهند بیشتر بدانند. نیازهای یادگیری انسان‌ها متفات است و جامعه ما نیز، محتاج انسان‌های آگاه و مطلع است، این انسان می‌خواهد یک کارگر زحمتکش باشد یا کسی که دارای بالاترین مدارک تحصیلی است. به خاطر داشته باشید اگر برای مطالعه کردن خویش، هدف مشخصی داشته باشید، حتی اگر در طول روز مدت زمان کوتاهی حتی یک ربع ساعت هم مطالعه کنید، با گذر زمان اطلاعات بسیار فراوانی به ذهن شما وارد می‌شود که می‌توانید در آن زمینه به افکار نو و جالبی دست یابید. «ارنست دیمنه» از پایه‌گذاران آموزش و پرورش فرانسه در «کتاب هنر فکر کردن» بیان می‌کند: «هنگامی که شخصی در خصوص یک مساله، اطلاعات کامل داشته و در آن زمینه تسلط کامل دارد، علاوه بر دستیابی به کمال علمی و افزایش قدرت استدلال بی‌اختیار به افکار درخشان نیز دست می‌یابد و این چیزی غیر از اطلاعات و معلومات نیست.»

اگر شما یک دانشجو هستید و یا یک دانش‌آموز دبیرستانی علاقه‌مند، بهتر است فرض کنید که تصمیم گرفته‌اید در مورد سلامتی خود، یک هدف مطالعاتی با عنوان آشنایی با تغذیه سالم انتخاب کنید. ابتدا برای خود یک دفتر تهیه کنید و خلاصه هر چیزی را که در این زمینه می‌خوانید با ذکر منبع مطالعاتی، در این دفتر بنویسید. حتی در آینده می‌توانید سوالاتی را که در ذهن شما در هنگام مطالعه پدید می‌آید، با کارشناسان مطلع در میان بگذارید و از این طریق نکات مبهم درون ذهن خود را برطرف کنید. به مرور زمان شما به اطلاعات بسیار زیادی دست می‌یابید و در هر جایی که حضور داشته باشید، نکات جالب و مهمی را برای ارایه کردن خواهید داشت که تمامی آنها نیز دارای منبع علمی هستند.

سعی کنید در طول ماه به کتابفروشی‌ها سر بزنید و با دقت کتاب‌ها را مشاهده کنید و ورق بزنید و آنقدر جست‌وجو کنید تا کتاب گمشده خویش را بیابید. گاهی خواندن یک کتاب بسیار خوب زمینه را برای علاقه‌مند کردن انسان به مطالعه برمی‌انگیزد و به گفته لئو تولستوی، در دنیا لذتی نیست که با لذت مطالعه برابری کند. شماره تلفن کتابفروشی‌ها را داشته باشید و هر از چندگاهی تماس بگیرید و در مورد کتاب‌های بسیار خوب انتشار یافته پرس‌وجو کنید. هیچگاه مشورت با کتابفروشان با تجربه را فراموش نکنید. اگر دوره دانش‌آموزی یا دانشجویی را پشت سر گذاشته‌اید و مادر یا پدر هستید، در برنامه زندگی خود به‌گونه‌ای برنامه‌ریزی کنید که در ساعاتی از اوقات فراغت خویش به همراه اعضای خانواده کتاب بخوانید. کتاب‌هایی نظیر سفرنامه‌ها و دیگر موضوعات جالب و خواندنی می‌تواند اوقات فراغت خوبی برای خانواده بوده و از طرفی زمینه را برای علاقه‌مند کردن کودکانتان به مطالعه در منزل فراهم کند.

گه‌گاه در هنگام میهمانی‌ها، می‌توان موضوع گفت‌وگو را بر پایه موضوعات یک کتاب قرار داد و درباره آن بحث کرد و این موضوع سبب می‌شود، بحث‌های جالب و ارزشمند در بین افراد رد و بدل شود و زمینه برای علاقه‌مند شدن افراد به مطالعه کتاب فراهم شود. با همه اینها چه دانش‌آموز و دانشجو باشید و چه یک فرد شاغل، توجه به نکات زیر می‌تواند موثر باشد:

۱- یکی از دلایل دوری افراد از کتاب، گرانی قیمت آن است، با انجام اقدامات زیر می‌توانید تا حدی این مشکل را برطرف کنید:

- عضو کتابخانه شوید و کتاب امانت بگیرید.
- با دوستان همفکر خود ارتباط برقرار کرده و به یکدیگر کتاب امانت دهید.
- با دوستان خود به طور مشترک کتاب خریداری کرده و پس از استفاده، کتاب‌ها را میان خود تقسیم کنید.
- از کتابفروشی‌هایی که با قیمت ارزان کتاب‌ها را به حراج می‌گذارند، به طور مرتب دیدار کنید، شاید بتوانید کتاب‌های مورد علاقه خود را با قیمت ارزان خریداری کنید.

۲- با خریداری کتاب‌های جیبی، می‌توانید همیشه کتاب به همراه داشته و در هر جایی که فرصت مطالعه می‌یابید، در مدرسه، در اتوبوس و... از آنها بهره ببرید.

۳- سعی کنید به همراه خانواده و یا معلم یا استادتان از نمایشگاه‌های کتاب دیدن کنید. حضور در این‌گونه مکان‌ها علاوه بر این که تجربیات خوبی را به شما خواهد آموخت سبب خواهد شد، کتاب‌های خوبی بیابید و از آنها بهره ببرید و همین امر سبب می‌شود کودکان در خانواده نیز به کتابخوانی علاقه‌مند شوند.

۴- تلاش کنید در محیط کار خود، شرایطی را پدید آورید که بتوانید لحظاتی از وقت خود را در زمینه امور شغلی به مطالعه بپردازید تا از این طریق اطلاعات بیشتری کسب کنید تا علاوه بر این که دچار خطا و اشتباه کمتری می‌شوید به افکار نو و تازه‌ای دست یابید.

۵- سعی کنید با خواندن مقالات کوتاه در مجلات و روزنامه‌ها، کم‌کم خود را به مطالعه کردن عادت دهید.

باید به خاطر داشته باشیم، مطالعه کردن نیاز زندگی امروز ماست و اگر این عادت به همراه ما نباشد با گذر زمان جهل ما همچون تارهای عنکبوت، روزی ما را به دام خود خواهد انداخت و دیگر راه فراری از ندانم‌کاری‌ها نخواهیم داشت. پس بکوشیم با کتاب، این معلم همیشه مهربان دوستی کنیم و همیشه آن را به همراه داشته باشیم.

جهان فرامتن‌ها

برگرفته شده از سایت اینترنتی google

فرامتن یک ابزار تکنولوژیکی نوین است که با استفاده از این ابزار اطلاعات موجود در مدارک یا فایل‌های مرتبط ذخیره و بازیابی می‌شوند. ذخیره و بازیابی این اطلاعات با استفاده از کلیدواژه‌ها و یا عباراتی است که با هم ارتباط مفهومی دارند. فرامتن از گره‌ها و حلقه‌ها تشکیل شده است. گره‌ها در حقیقت همان مفاهیم هستند و ارتباط بین این مفاهیم (گره‌ها) با استفاده از حلقه‌ها انجام می‌گیرد. اما چنانچه در این پدیده علاوه بر متن از سایر رسانه‌ها نیز استفاده گردد (مانند: صوت، تصویر و...) آن را فرارسانه گویند.

یعنی حلقه‌ها ارتباط بین شکل‌های مختلف مفاهیم را برقرار می‌کنند که ابزاری مناسب برای مدیریت اطلاعات است.

گسترش دانش بشری از یک سو و افزایش نیاز جامعه به استفاده از اطلاعات متخصصین را بر آن داشت تا ابزارهای جدیدی جهت نیل به این هدف طراحی کنند. ابزارهایی که اهدافی چون گردآوری، دسته‌بندی، سازماندهی، ضبط نگهداری و بازنمایی اطلاعات را به نحو مناسب‌تر و کامل‌تری ارایه می‌دهند و در نهایت همگی دست به دست هم می‌دهند تا هرچه بیشتر رضایت مراجعه‌کننده را در راستای دسترسی به اطلاعات و استفاده از آن فراهم کنند.

ابزارهای مختلفی در این راه وجود داشتند ولی آنچه کاربرد این ابزار را هرچه بیشتر نمایان کرد و آنها را بیشتر از قبل به کار گرفت، پدیده‌هایی بودند که این ابزارها را به هم متصل کرد. و این پدیده‌ها چیزی نیستند جز فرامتن و فرارسانه.

یکی از مهمترین مواردی که وجود دارد جست‌وجوی اطلاعات در زمان مناسب بود که به کارگیری این ابزارها تا حد زیادی این هدف را برآورده می‌کند. آنچه که حائز اهمیت است این است که تمامی این تلاش‌ها صورت می‌گیرد تا هرچه بیشتر کاربران را راضی نگهدارد و در نهایت استفاده از اطلاعات و دستیابی به آنها راحت‌تر و سریعتر نموده و از مردگی اطلاعات جلوگیری شود.

دانش جهانی و فرامتنی

از همان زمان کتابخانه اسکندریه تفکر اتصال کل دانش جهت جهانی کردن مفاهیم و کلید واژه‌ها وجود داشت.

نمایه‌سازی اشتراکی، فرآیندی است که طی آن هر اطلاعات بدون نیاز به واسطه و به طور مستقیم به اطلاعات دیگر متصل می‌شود. در حقیقت نمایه‌سازی اشتراکی خصوصیت بارز نظام میمکس بود.

اما کلمه فرامتن اولین بار در سال ۱۹۶۰ توسط تئودور نلسون مطرح شد. نلسون فرامتن را نوشتاری معرفی می‌کند که خواننده قادر است در آن از مطلبی به مطلب دیگر برود بدون آن که نیاز داشته باشد ترتیب صفحات یا تقدم و تاخر مطالب را رعایت کند. (مانند روزنامه‌ها، مجلات، دایره‌المعارف‌ها).

فرارسانه‌ها و اینترنت

طبق تعریفی که در دانشنامه کتابداری و اطلاع‌رسانی آمده است: فرامتن شیوه‌ای است برای ارایه اطلاعات که در آن بخش‌هایی از یک متن در یک شبکه غیرترتیبی و پیچیده با هم ارتباط می‌یابند و کابر می‌تواند عناوین مرتبط را که معمولاً از سایر قسمت‌های متن مشخص شده است (به وسیله رنگی کردن و...) به طور مستقیم و بدون رعایت ترتیبی خاص بازیابی نماید.

فرامتن یا هیپرتکست در حقیقتاً یک نظام ذخیره و بازیابی اطلاعات به شکل رقمی است که در آن اطلاعات مرتبط به هم ربط داده می‌شوند. این ارتباط از طریق یک کلیدواژه یا عبارت در یک مدرک صورت می‌گیرد. در دنیای اینترنت و وب جهان‌گستر چنین سیستمی کار بازیابی اطلاعات را با سهولت و سرعت بیشتری انجام می‌دهد. و با توجه به این نکته که حجم اطلاعات در اینترنت بسیار زیاد است و ابزارهای مختلفی برای دسترسی به این اطلاعات وجود دارد گزینش فرامتن و فرارسانه می‌تواند تا حدی مسایل مربوطه را برطرف نماید.

فرامتن مجموعه‌ای از گره‌ها و حلقه‌هاست. گره‌ها بخش کوچکی از یک مدرک هستند که مفاهیم مرتبط با هم را در برمی‌گیرند. این مفاهیم می‌توانند یک کلمه، عبارت مقاله یا کتاب باشند. آنچه اتصال بین این مفاهیم را برقرار می‌سازد حلقه‌ها هستند. حلقه‌ها گره‌ها یا قسمتی از گره‌ها را که به هم مرتبط هستند را به هم متصل می‌کنند و با ترکیب و اتصال آنها شبکه‌ها ایجاد می‌گردد. گره‌های به هم متصل شده از آثار گوناگون تشکیل می‌گردند (آثار گوناگون با نویسنده‌های متفاوت) و برخلاف نظمی که در دایره‌المعارف و واژه‌نامه‌ها و... وجود دارد، نظم موجود در یک سیستم فرامتن براساس ارتباط مفهومی است نه تنظیم الفبایی و یا رده‌بندی شمارشی. این نظام، یک شکل اساسی از نمایه‌سازی را پدید می‌آورد و هدفی مشابه نمایه دارد ولی تفاوت آن در این است که به فرد اجازه می‌دهد تا به صورتی غیرترتیبی حرکت کند.

فرامتن استفاده‌کننده را هم به منابع ردیف اول و هم به منابع ردیف دوم راهنمایی می‌کند. اتصال بین گره‌های مختلف در یک فرامتن هایپرلینک نامیده می‌شود که در محیط وب باعث ایجاد اتصالات پیچیده مجازی می‌گردد.

فرارسانه را ساختاری کامل‌تر از فرامتن تعریف می‌کنند. به عبارت دیگر فرارسانه را فرامتنی گویند که علاوه بر متن دارای تصویر، صوت، نقشه و... نیز باشد.

امروزه استفاده از چنین روش‌ها و پدیده‌هایی باعث ایجاد تحولات و پیشرفت‌هایی در جامعه بشری شده است.

آسیا
کتاب
info@asianews.ir
www.asianews.ir